

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

ธุรกิจประกันวินาศภัย เป็นกิจการที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม โดยส่วนรวม และนับวันจะมีบทบาทมากขึ้นในระบบเศรษฐกิจ เนื่องจากเป็นธุรกิจที่รับโอนความเสี่ยงมาจากประชาชน และธุรกิจต่าง ๆ เท่ากับเป็นการเปลี่ยนความไม่แน่นอนในมูลค่าของสินทรัพย์มาเป็นความแน่นอน ซึ่งถือว่าเป็นการสร้างความมั่นคงให้แก่สังคม นอกจากนี้ การประกันวินาศภัยยังเป็นการช่วยให้เกิดเครดิตอย่างกว้างขวางขึ้นในสังคมเท่ากับเป็นการส่งเสริมการลงทุนอีกทางหนึ่ง อย่างไรก็ตาม ผู้เอาประกันภัยโดยเฉลี่ยจะต้องจ่ายเบี้ยประกันมากกว่าเงินชดเชยที่ได้รับคืนจากความสูญเสียที่เกิดขึ้นต่อทรัพย์สินที่เอาประกันภัยไว้ ทั้งนี้เพื่อเป็นการจัดการความเสี่ยงและเป็นกำไรแก่ผู้ประกอบการ

หากพิจารณาถึงต้นทุนในการดำเนินการของธุรกิจประกันวินาศภัย จะมีค่าใช้จ่ายที่เป็นต้นทุนคงที่ (fixed cost) จำนวนหนึ่ง เช่น ค่าใช้จ่ายประจำสำนักงาน ค่าใช้จ่ายส่งเสริมการขาย และค่าคอมมิชชั่น ฉะนั้น บริษัทที่มีขนาดใหญ่ซึ่งหมายถึงมีจำนวนสาขามากย่อมมีค่าใช้จ่ายจำนวนหนึ่งที่สูงกว่าบริษัทขนาดเล็ก แต่ในทางกลับกันบริษัทขนาดใหญ่จะได้รับเบี้ยประกันเป็นจำนวนมากกว่าบริษัทขนาดเล็กด้วย ในขณะที่เบี้ยประกันซึ่งเป็นรายรับที่จะเลี้ยงบริษัทให้อยู่ได้ค่อนข้างที่จะคงที่มาโดยตลอด ดังนั้น ประเด็นสำคัญในการที่บริษัทรับประกันที่มีขนาดต่าง ๆ กันจะสามารถดำเนินการอยู่ในธุรกิจประกันวินาศภัยซึ่งมีการแข่งขันในระดับหนึ่งได้นั้น จำเป็นต้องมีการบริหารต้นทุนในการดำเนินการที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งหมายถึงมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อหน่วยต่ำ ซึ่งการศึกษานี้ต้องการตรวจสอบถึงประสิทธิภาพในการดำเนินงานของธุรกิจประกันวินาศภัยในประเทศไทยว่า มีการดำเนินการอยู่ในช่วงต้นทุนเฉลี่ยลดลงเมื่อขยายขนาดของการผลิตหรือไม่ โดยทำการศึกษาแยกเป็นแต่ละประเภท (ประกันอัคคีภัย ประกันภัยรถยนต์ และประกันภัยสินค้า)

เนื่องจากกิจการประกันวินาศภัยนั้นเป็นธุรกิจการบริการ ต้นทุนเฉลี่ยของธุรกิจคำนวณจาก ต้นทุนในการดำเนินการรวม/ผลผลิต โดยที่ผลผลิตของธุรกิจประกันวินาศภัยในการศึกษานี้กำหนดให้ เท่ากับส่วนของเบี้ยประกันภัยเฉพาะที่ลูกค้าจ่ายเป็นค่าบริการแก่บริษัทเท่านั้น ซึ่งมูลค่าของผลผลิตนี้จึงเป็นการแสดงถึงผลการดำเนินงาน (performance) ของธุรกิจ

ในการศึกษานี้ยังได้กำหนดปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดต้นทุนเฉลี่ยดังนี้คือ 1. ส่วนแบ่งตลาด (SHARE) เพราะหากธุรกิจมีขนาดใหญ่ขึ้น ต้นทุนเฉลี่ยน่าจะลดลงทั้งนี้เกิดจากความชำนาญงานของบุคลากร หรือในทางกลับกันก็อาจจะเพิ่มขึ้น 2. สัดส่วนการรับเสี่ยงภัยไว้เอง (RETEN) ตัวแปรนี้สามารถที่จะใช้อธิบายถึงผลกระทบต่อต้นทุนเฉลี่ย 2 กรณีคือ การรับเสี่ยงภัยไว้เองสูงจะส่งผลให้ต้นทุนเฉลี่ยลดลง เนื่องจากทำให้ฐานการเงินสูงขึ้น กับการรับเสี่ยงภัยไว้เองสูงส่งผลให้ต้นทุนเฉลี่ยสูงขึ้นเนื่องจากได้รับค่าคอมมิชชันต่ำลง 3. อัตราส่วนการถือสินทรัพย์ซึ่งการที่บริษัทถือสินทรัพย์เป็นจำนวนมาก ซึ่งอาจจะสามารถนำไปลงทุนจะได้ผลผลิตในรูปผลตอบแทนของการลงทุนได้มากจะส่งผลให้ต้นทุนเฉลี่ยลดลง แต่ในขณะเดียวกัน ถ้าสินทรัพย์ที่มีอยู่เป็นอสังหาริมทรัพย์ (Nonperform Asset) ก็อาจจะทำให้ต้นทุนในการบริหารสูงได้เช่นเดียวกัน

การวิเคราะห์ว่าธุรกิจประกันแต่ละประเภท (ประกันอัคคีภัย ประกันภัยรถยนต์ และประกันภัยสินค้า) จะมีการประหยัดจากขนาดหรือไม่ โดยกำหนดแบบจำลองในรูปสมการถดถอยพหุคูณ (multiple regression) และเป็นสมการเชิงเดียว

ในการประมาณค่าพารามิเตอร์ของแบบจำลองได้นำข้อมูลภาคตัดขวางร่วมกับข้อมูลอนุกรมเวลา (Pooling Corss Section and Time Series Data) โดยใช้วิธีหาค่าประมาณค่าพารามิเตอร์ได้ใช้วิธีกำลังสองน้อยที่สุดแบบทั่วไป (GLS) เนื่องจากสามารถขจัดปัญหาตัวคลาดเคลื่อนของข้อมูลภาคตัดขวางที่มีความแปรปรวนมีค่าไม่คงที่ และตัวคลาดเคลื่อนของข้อมูลอนุกรมเวลามีความสัมพันธ์กัน รวมถึงทำการทดสอบสมการโดยวิธี C. Chow ซึ่งผลปรากฏว่าจะต้องทำการแยกการศึกษาต้นทุนออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มธุรกิจขนาดเล็กและขนาดใหญ่เฉพาะในธุรกิจประกันอัคคีภัย และการประกันภัยสินค้า

ผลการศึกษาของธุรกิจประกันภัยทั้ง 3 ประเภทสรุปได้ว่า มีการดำเนินงานที่ไม่มีการประหยัดจากขนาด ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มธุรกิจขนาดเล็กหรือขนาดใหญ่ ซึ่งหมายถึงเมื่อขนาดของธุรกิจขยายใหญ่ขึ้น ต้นทุนเฉลี่ยต่อหน่วยสูงขึ้นด้วย และยังพบอีกว่า ธุรกิจประกันอัคคีภัยและประกันภัยสินค้ำมีการหึงหิงการประกันต่อออก (Re-Insurance) ในสัดส่วนที่สูง ทั้งนี้อาจมีผลช่วยให้ลดต้นทุนเฉลี่ยลง แต่ธุรกิจประกันภัยรถยนต์นั้นไม่มีค่านัยสำคัญทางสถิติ สำหรับอัตราส่วนการถือสินทรัพย์นั้น พบว่าธุรกิจประกันภัยรถยนต์และธุรกิจขนาดเล็ก ในกิจการประกันภัยสินค้ำนั้นเมื่ออัตราส่วนของสินทรัพย์เพิ่มขึ้น ได้ทำให้ต้นทุนเฉลี่ยสูงขึ้นด้วย ซึ่งหมายถึงสินทรัพย์ของธุรกิจที่เพิ่มขึ้นนั้นมิได้ก่อให้เกิดผลผลิตที่เพิ่มขึ้น ในทางตรงกันข้ามกลับทำให้ค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น ส่วนธุรกิจประกันอัคคีภัยทั้งกลุ่มขนาดเล็ก กลุ่มขนาดใหญ่ และธุรกิจประกันภัยสินค้ำกลุ่มขนาดใหญ่ไม่มีค่านัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

ผลจากการศึกษาโดยภาพรวมสรุปได้ว่า ธุรกิจประกันวินาศภัยทั้ง 3 ประเภทมีการดำเนินกิจการที่ไม่มีการประหยัดจากขนาด ซึ่งหมายถึงขนาดของธุรกิจขยายใหญ่ขึ้น ต้นทุนเฉลี่ยสูงขึ้นตามไปด้วย จากผลดังกล่าวนี้อาจชี้แนะเป็นแนวสำหรับของธุรกิจประกันภัยและนโยบายของรัฐได้ว่า ในการดำเนินกิจการประกันวินาศภัยไม่จำเป็นที่จะต้องดำเนินมาตรการใด ๆ ในการที่จะเร่งส่งเสริมให้บริษัทขนาดเล็กเปลี่ยนขนาดไปเป็นธุรกิจขนาดใหญ่ขึ้น ทั้งนี้เพราะผลจากการศึกษานั้นชี้ว่าบริษัทที่ยังคงมีขนาดของธุรกิจเล็ก ๆ ก็สามารถที่จะทำกิจการแข่งขันกับบริษัทขนาดใหญ่ได้

หากจะมีการศึกษาถึงการประหยัดจากขนาดของธุรกิจประกันวินาศภัยในอนาคตจะต้องมีการพิจารณาในสิ่งต่อไปนี้เพิ่มเติมคือ

ประการแรก ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษานั้นยังไม่ครอบคลุมถึงผลของการประกาศใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ เพราะมีการประกาศใช้เมื่อวันที่ 1 เมษายน 2535 ที่ผ่านมาแล้วหากในอนาคตจะมีการศึกษาถึงเรื่องการประหยัดจากขนาดของธุรกิจประกันวินาศภัยนี้ จะต้องคำนึงถึงตัวแปรใด ๆ ที่เกี่ยวเนื่องมาจากผลของพ.ร.บ.นี้ เข้ามาทำการศึกษาด้วยเช่นกัน

ประการที่สอง เนื่องจากในการศึกษานี้ใช้วิธีการประมาณค่าพารามิเตอร์โดยวิธีกำลังสองน้อยที่สุดแบบทั่วไป (GLS) ทั้งนี้เพราะจากการที่มีการใช้ข้อมูลภาคตัดขวางร่วมกับข้อมูลอนุกรมเวลา ซึ่งได้ตั้งสมมติฐานไว้ 2 ประการคือ 1. ตัวคลาดเคลื่อนของข้อมูลภาคตัดขวางมีความแปรปรวนไม่คงที่ และ 2. ตัวคลาดเคลื่อนของข้อมูลอนุกรมเวลามีความสัมพันธ์กัน ซึ่งนับว่าเป็นการครอบคลุมปัญหาในการประมาณค่าพารามิเตอร์ในแบบจำลองที่มีการใช้ข้อมูลในลักษณะดังกล่าวในระดับหนึ่ง และหากในอนาคตจะมีการศึกษาในลักษณะเช่นนี้ อาจตั้งสมมติฐานให้ตัวคลาดเคลื่อนมีความสัมพันธ์กันทั้งในข้อมูลภาคตัดขวางและข้อมูลอนุกรมเวลา²⁴ ก็จะทำให้วิธีการศึกษาวิจัยสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ประการสุดท้าย จากการได้ศึกษาการวิจัยในอดีตของประเทศไทย ยังไม่มีการศึกษาการประหยัดจากขนาดในธุรกิจประกันวินาศภัยประเภทประกันภัยเบ็ดเตล็ด ดังนั้น จึงอาจทำการศึกษาในหัวข้อดังกล่าวได้ในอนาคตโดยการใช้วิธีการวิจัยแบบเดียวกับการวิจัยนี้

²⁴ ดูได้จาก Jan Kmenta, Elements of Econometrics, Macmillan Company, New York, 1971